

liais, o ploteliai tarp jų prie briaunos akutėm. Kojelė ornamentuota iškilom susikertančiom linijom, sudarančiom rombus.

3. An'roji segė (pav. 5:3) 12 cm aukščio, daug kuo panaši į pirmąją, tačiau liemenėlis viršuje baigiasi apskrita plokštele. Kojelės galas užbaigtas stilizuota gyvulio galvute su iškilom akutėm ir ilgu išplotu snukučiu. Ant kojelės, ties gyvulio galvute, uždėtas plokščios juostelės žiedas. Segė neornamentuota. Seges pagal kapo dirbinius galima datuoti VII-VIII a. pradžia.

4. Vyro kape Nr. 117 rasta dailiai ornamentuota lankinė ilgakojė segė lietinė užkaba (pav. 5:1) 11,6 cm ilgio. Įvijos galuose ir ant kojelės dvigubi žiedeliai, liemenėlis viršuje baigiasi keturkampe plokštele su mėlyno stiklo akute. Kojelės galas plokščias, apskritas. Pakraščiai puošti iškilia linija, paviršius - geometrinio ornamentu. Datuota VII-VIII a.

5. Taip gražiai gyvuliniu bei geometrinio ornamentu puoštų segių dar nebuvo rasta. Visos jos grakščios, tobulų formų yra vietinių meistrų darbo, atitikmenų nežinoma.

L. Murnikaitė (Kaunas)

GINTARO DIRBINIAI LAZDININKŲ (KRETINGOS RAJ.) KAPINYNŲ VYRŲ KAPUOSE

1. Nemaža gintaro dirbinių rasta Lazdininkų kapinyne, kur iš viso iškastame 3815 m² plote atidengti 407 III-XI amžių griautiniai ir degintiniai kapai. Gausiausia gintaro dirbinių VIII-IX a. kapuose.

2. Aštuoniuose kapuose (Nr. 18, 183, 184 -

tyrinėtuose PKI ir kapuose Nr. 1, 10, 16, 25, 40 - tyrinėtuose 1978-1979 metais KVIM) rasta gintaro kabučių. Tai trikampio, pusmėnulio, trapecijos formos 4-7 cm ilgio, 3-5 cm aukščio ir 0,5-1 cm storio gintaro plokštelės dantytu plačiuoju pakraščiu ir skylute pakabinimui priešingame gale. Panašių kabučių žinoma iš Kiauleikių ir Palangos kapinynų.

3. Pasitaikė ir visiškai naujo pavidalo: pvz., kapuose Nr. 10 ir 16 rasti sudėtingi ornamentuoti kabučiai su plokščiomis šselėmis - pirmi žinomi tokių formų dirbiniai.

4. Dauguma kabučių neornamentuota, kiti dabinti, taikantis prie papuošalo formos (kapai Nr. 10, 16, 183, 184), iš vienos arba abiejų pusių nesudėtingu raštu įrežtais brūkšneliais ar grioveliais, kurie persipindami sudaro įvairias geometrines figūras arba pakartoja kabučio kontūrus plokštumoje įvairiai išdėstytomis duobutėmis.

5. Kabučiai randami kapuose po vieną, dažniausiai krūtinės ar juosmens srityje drauge su būdingomis VIII a. pabaigos - IX a. įkapėmis, kaip ir Kiauleikių bei Palangos kapinyuose.

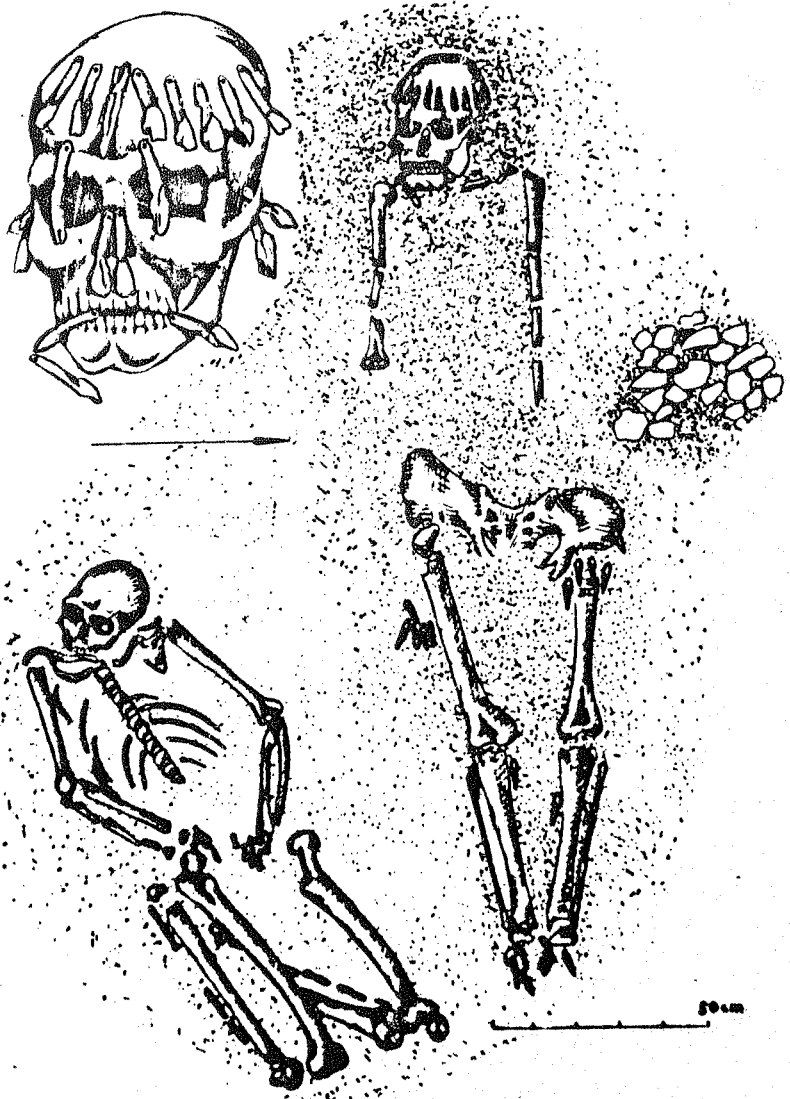
6. Vyrų kapuose rasta gana didelių nupjauto kūgio formos karolių: vieni - nelygiu apskaldytu paviršiumi 2,3-1,7 cm skersmens ir 1,2-1,9 cm aukščio, kiti - taisyklingai tekinti (kapai Nr. 62, 74 ir kt.) apie 2 cm skersmens ir 2 cm aukščio. Dažniausiai jie būna po du krūtinės ar galvos srityje su VIII a. pab. - IX a. būdingomis įkapėmis (nors jų pasitaikė ir vėlyvesniuose kapuose).

7. Kartais karoliai randami drauge su kabučiais; matyt, jų ir paskirtis vienoda - amuletai.

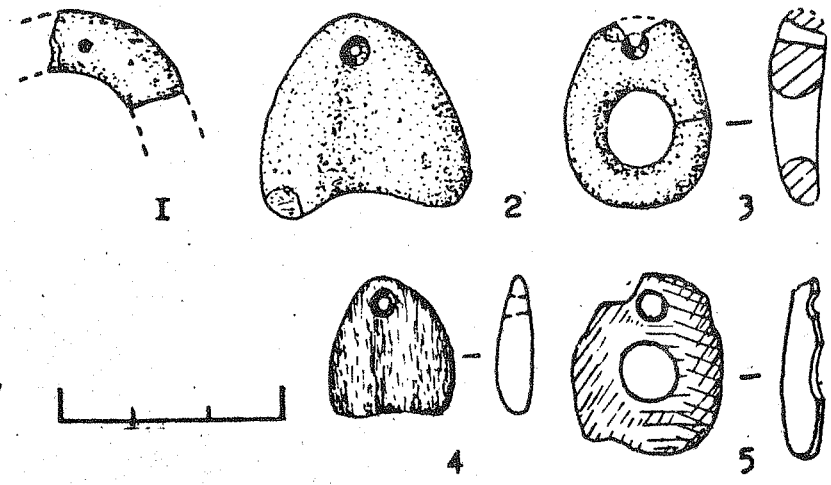
Sutrupinimai

- AKM - Alytaus kraštyros muziejus
JEM - Lietuvos TSR istorijos ir etnografijos
muziejus
KKM - Kretingos kraštyros muziejus
KVIM - Kauno valstybinis istorijos muziejus
LDM - Lietuvos TSR dailės muziejus
KMN - Nacionalinis muziejus (Krokuva)
WMN - Nacionalinis muziejus (Varšuva)
PKI - Paminklų konservavimo institutas
ŠAM - Šiaulių "Aušros" istorijos ir etnogra-
fijos muziejus
TIM - Trakų istorijos muziejus
TKM - Telšių kraštyros muziejus
UKM - Utenos kraštyros muziejus
VČDM - Valstybinis M.K. Čiurlionio dailės mu-
ziejus
VE - Valstybinis Ermitažas
PMUM - Rygos miesto ir jūreivystės muziejus

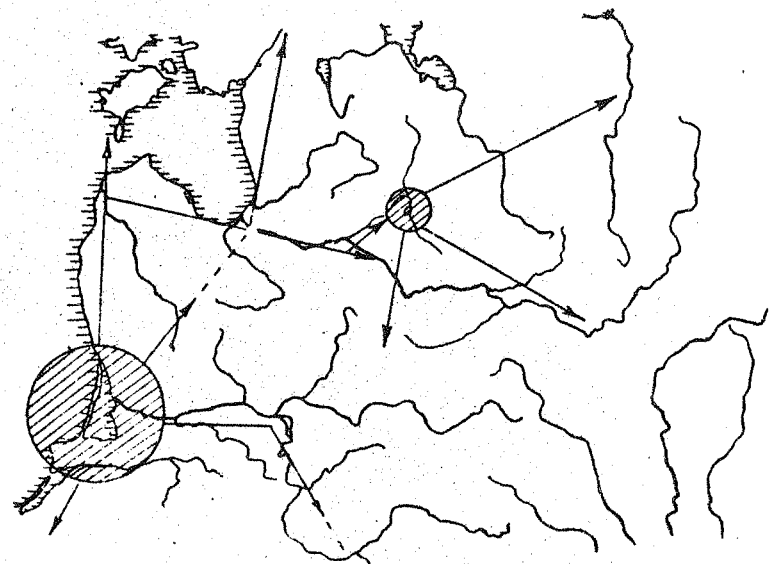
ILIUSTRACIJOS

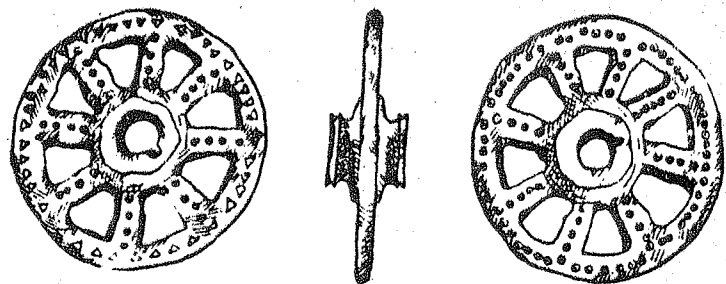
1 pav.

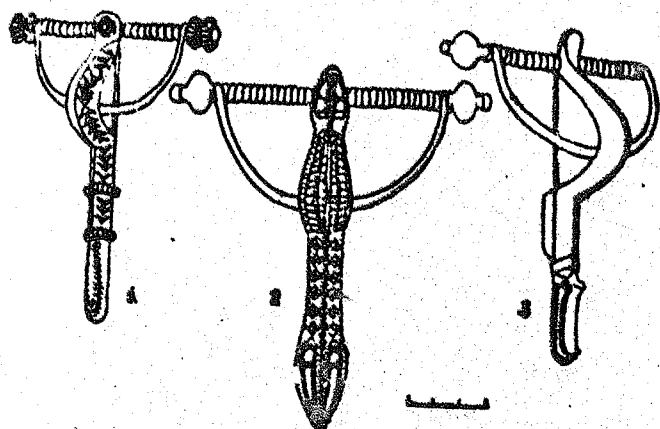
2 pav.

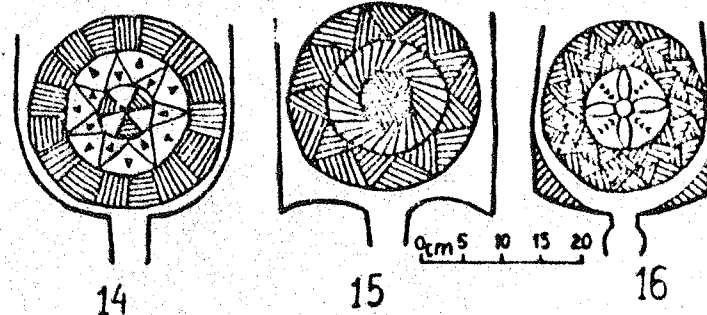
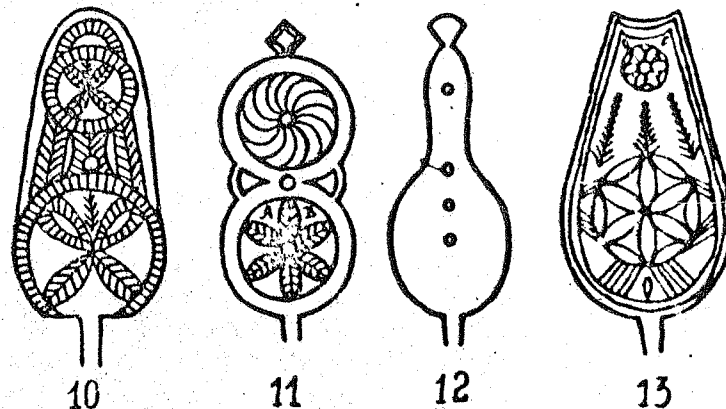
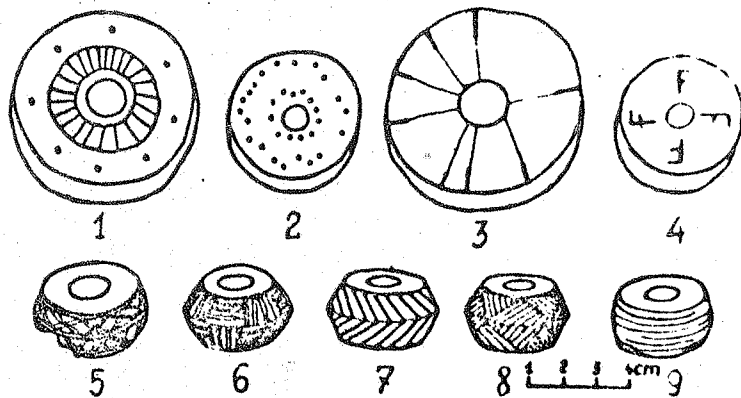
3 pav.

4 pav.

5 pav.

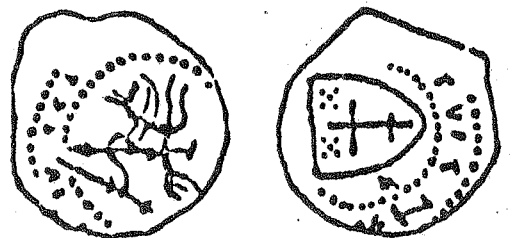

6 pav.

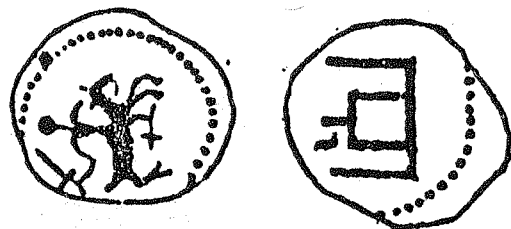

LOBIAI SU PRAHOS GRAŠIAIS
LIETUVOS TSR TERITORIJOJE

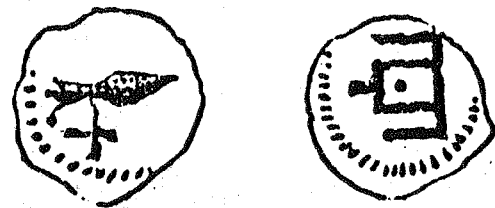
7 pav.

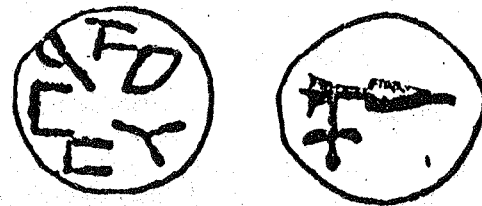
IV

III

II

I

8 pav.

TURINYS

Pratarmė	1
A. Jankevičienė. Šiandieninių muziejų uždaviniai	2
1. Muziejinių kystė	
B. Lukošiuotė. "Aušros" istorijos ir etnografijos muziejaus archeologinė ekspozicija	5
V. Ruzas. Numizmatika IEM 2 salės ekspozicijoje	6
E. Gričiuvienė. Akmens amžiaus ekspozicija LTSR istorijos ir etnografijos muziejuje	9
N. Antušaitė, E. Spudytė. Archeologijos ir numizmatikos fondai Telšių kraštotyros muziejuje	12
S. Biečiauskas. Šiaulių "Aušros" muziejaus monetų lobiai	14
D. Butkus. Kretingos kraštotyros muziejaus monetų lobiai	17
A. Butrimas. Kaulo bei rago dirbinių konservavimas LTSR istorijos ir etnografijos muziejuje	18
R. Paškevičius. Ekspонатų apsauga nuo žalojančio poveikio LTSR istorijos ir etnografijos muziejuje	20
N. Černiavskij, N. Zdanovič. Archeologinių kasinėjimų medžiagos paruošimas muziejui	22
M. Eiche. Faleristikos kolekcijos mokslinio tyrimo ir sisteminimo principai Rygos miesto istorijos ir jūreivystės muziejuje	23

2. Archeologija

A. Butrimas. Neolito kapai iš Donkalnio (Telšių raj.)	26
A. Girininkas. Pirmieji gintaro keliai į Rytų Europą	28
B. Salatkienė. Kalnelių (Šiaulių raj.) II-IV a. pilkapiai	29
V. Kazakevičius. Žalvarinis ratelis iš Plinkaigalio (Kėdainių raj.)	31
K. Rickevičiūtė. Retos segės iš Lazdininkų (Kretingos raj.)	33
L. Murnikaitė. Gintaro dirbiniai Lazdininkų (Kretingos raj.) kapinyne	34
A. Blūjienė. Alinkos-Raistinės (Trakų raj.) pilkapiai	36
E. Svetikas. Didžiasalio (Lazdijų raj.) kapinynas	37
K. Mikaila, G. Vaitkevičius. Kai kurie Vilniaus XVI-XVII a. raudono molio plokšnių keramikos tyrimai	38
A. Kuncevičius. Dėl akmenų smailiadugniais dubenimis paskirties	41
A. Čepaitienė. Verpimo įrankių ornamentikos problemos	42
V. Ksenzov. Naujas mezolitinis paminklas netoli Krasnovkos kaimo (Svetlogorsko raj.) prie Berezinos upės	45
E. Zaikovskij. Neolitinių gyvenviečių tyrinėjimai Dysnos upės baseine	46
A. Vasks. Rytų Latvijos keramika vėlyvajame žalvario ir ankstyvajame geležies amžiuje (I tūkst. pr.m.e.)	48

A. Radinš. Pilkapių laidojimo papročiai Rytų Latvijoje II tūkst. I-je pusėje (pagal Rezeknės raj. medžiagą)	50
3. Numizmatika	
R. Senapėdis. Šiaulių kaimo (Širvintų raj.) Prahos grašių lobis	53
V. Aleksiejūnas. Pirmosios lietuviškos kaltinės monetos	56
E. Svetikas. XVI-XVII amžių monetos Liepalingio (Lazdijų raj.) senkapiuose ...	58
E. Ivanauskas. Seredžiaus numizmatinė medžiaga (XVI-XIX a.pr.)	60
R. Klimavičius. Pirmasis Lietuvos-Lenkijos valstybės ordinas	62
E. Rimša. Radvilų karstų Kėdainiuose identifikavimo klausimu	63
Š. Bektenejev. Piniginė apyvarta šiaurės-rytų Baltarusijos teritorijoje (XIII-XIV a.a.)	66
Sutrupinimai	68
Ilustracijos	69

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие	1
А. Янкявичене. Задачи современных музеев	2
1. Музееведение	
Б. Лукошюте. Археологическая экспозиция в музее истории и этнографии "Аушра"	5
В. Рузас. Нумизматика в отделе экспозиции феодального общества Литвы (11 зал музея истории и этнографии ЛитССР)	6
Э. Гришовене. Экспозиция каменного века в музее истории и этнографии Литовской ССР	9
Н. Антушайте, Е. Спудите. Фонды археологии и нумизматики в Тельшяйском краеведческом музее	12
С. Беяускас. Монетные клады в Шяуляйском музее "Аушра"	14
Д. Буткус. Монетные клады в Кретингском краеведческом музее	17
А. Бутримас. Консервация изделий из кости и рога в музее истории и этнографии Литовской ССР	18
Р. Пашкявичюс. Охрана экспонатов от негативного воздействия света в музее истории и этнографии Литовской ССР	20
Н. Чернявский, Н. Зданович. Опыт подготовки в музеефикации материалов археологических раскопок	22
М. Эйхе. Принципы научного исследования и систематизации коллекции фалеристики музея истории	
г. Риги и мореходства	23

2. Археология

А. Бутримас. Неолитические погребения в Донкалнис (Тельшяйский р-он).....	26
А. Гирининкас. Первые пути янтаря в Восточную Европу	28
Б. Салаткене. Курганы 11-1У в.в. в Калняляй (Шяуляйский р-он)	29
В. Казакялячюс. Бронзовый колесик из могильника Плинкайгалис (Кедайняйский р-он)	31
К. Рицкявичюте. Редкие фибулы из могильника Лаздиянкай (Крётингский р-он)	33
Л. Мурчикайте. Янтарные изделия в мужских погребениях из могильника Лаздиянкай (Крётингский р-он)	34
А. Елюене. Курганы Алинкос-Райстинес (Тракайский р-он)	36
Е. Святикас. Могильник в Диджясалис (Лаздияйский р-он)	37
К. Микайла, Г. Вайткявичюс. Некоторые исследования Вильнюсской красноглинистой тонкостенной керамики ХУ1-ХУП в.в.	38
А. Кунцевичюс. О назначении остродонных камней с тазообразной выемкой	41
А. Чяпайтене. Проблемы орнаментики прядильных инструментов	42
В.П. Ксензов. Новый памятник эпохи мезолита у д. Красновка Светлогорского р-на) на Березине	45
Э.М. Зайковский. Раскопки неолитических поселений в бассейне р. Дисны	46
А. Вакс. Керамика Восточной Латвии в эпоху поздней бронзы и в начале железного века (1 тысяч до н.э.)	48
А. Радиньш. Курганный погребальный обряд в Восточной Латвии в первой половине 11 тысяч н.э.	50

3. Нумизматика

Р. Сянапедис. Клад Пражских грошей из д. Шяуляй (Ширвинтский р-он)	53
--	----

В. Аляксёюнас. Первые чеканные монеты Литвы	56
Э. Святикас. Монеты (ХУ1-ХУП в.в. в погребениях могильника Лейпалингис (Лаздияйский р-он)	58
Э. Иванушас. Нумизматический материал из Сярджюс (ХУ1-нач. Х1Хв.в.)	60
Р. Климавичюс. Первый орден Литовско-Польского государства	62
Э. Римша. К вопросу идентификации гробов Радзивилов в Кедайняй	63
Ш.И. Бектенеев. Денежное обращение на территории Северо-восточной Белоруссии (ХШ-Х1У в.в.)	66
Сокращения	68
Иллюстрации	69

Ats. redaktorė A. Jankevičienė
Redaktorė R. Rimantienė

Archeologinės ir numizmatinės medžiagos
komplektavimas ir konsekvavimas

Pasirašyta spausdinti

Tiražas 500 egz. Kaina 0,80 rb.

Spaudė Motiejaus Šumausko sp. Vilniuje, Straz-
delio 1

Užsak. Nr. 549 5 sp. lankai